

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม
ข้อมูล ณ วันที่ 18 เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2568

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

1. ชื่อ - สกุล : นายวีระยุทธ ไชโยราช

๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ : 183 หมู่ที่ 1 บ้านยางน้อย ตำบลยางน้อย อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

โทรศัพท์ : 0924343398

Facebook : วีระยุทธ ฟาร์มธิดาแฝด

Line : 0924343398

4. เกิด พ.ศ. 2513 ปัจจุบันอายุ 55 ปี

5. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง

6. ระดับการศึกษา : ปวช.

สถาบันการศึกษา : วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

คณะ/สาขาวิชา : ช่างไฟฟ้า/ช่างไฟฟ้ากำลัง

7. อาชีพปัจจุบัน

☒ 7.1 ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว

☐ 7.2 ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร

8. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร 250,000 บาท/ปี

9. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก : เมื่อปี พ.ศ. 2559

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

1. สินค้าหลัก อื่น ๆ (การเพาะพันธุ์ปลา)

2. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน 3 แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

1) เพาะขยายพันธุ์ปลา เช่น ปลานิลแดง ปลากาดำ ปลาเกล็ดเหลือง ปลาชะโอน ปลาขาวสร้อย

2) การเลี้ยงพ่อแม่พันธุ์-แม่พันธุ์ปลา

3) ปลาหมอแปลงเพศ

3. ฐานเรียนรู้ จำนวน 4 ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

- 1) การเพาะขยายพันธุ์ปลาน้ำจืด
- 2) การเลี้ยงกบ
- 3) การเลี้ยงพ่อแม่พันธุ์ปลา เช่น ปลานิล ปลาดุกเพี้ยน ปลากะโห้ ปลาช่อนไทย ปลาบ้า
- 4) การเลี้ยงแพะ

4. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน 9 หลักสูตร ประกอบด้วย

4.1 หลักสูตรหลัก จำนวน 3 หลักสูตร ประกอบด้วย

- 1) เพาะขยายพันธุ์ปลา เช่น ปลานิลแดง ปลากาดำ ปลากดเหลือง ปลาชะโอน ปลาขาวสร้อย
- 2) ปลาหมอแปลงเพศ
- 3) การคัดเลือกพ่อพันธุ์-แม่พันธุ์ปลาพันธุ์ดี

4.2 หลักสูตรบังคับ จำนวน 2 หลักสูตร ประกอบด้วย

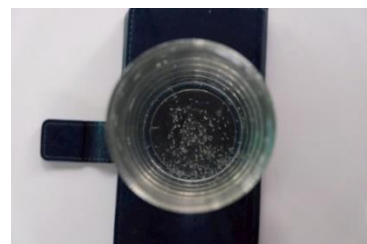
- 1) เศรษฐกิจพอเพียง / เกษตรทฤษฎีใหม่ / เกษตรผสมผสาน
- 2) บัญชีครัวเรือน

4.3 หลักสูตรเสริม จำนวน 4 หลักสูตร ประกอบด้วย

- 1) การตลาดและการจัดการฟาร์ม
- 2) การวางแผนการผลิต
- 3) การขยายพันธุ์พืช (มะขามเทศ)
- 4) การใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ

4.4 หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุมานจำนวน 1 หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

- 1) การเพาะขยายพันธุ์ปลาน้ำจืด (ปลาชะโอน)
- 2) วัตถุประสงค์
 - 2.1) เพื่อเพาะขยายพันธุ์ปลาชนิดใหม่เพิ่มทางเลือกให้กับเกษตรกรผู้ผลิตพันธุ์ปลา
 - 2.2) ผลิตปลาที่มีมูลค่าสูงกว่าปลาน้ำจืดที่เพาะอยู่ทั่วไปในพื้นที่
- 3) วิธีการเพาะขยาย
 - 3.1) คัดเลือกแม่พันธุ์ปลา 1 ตัว : พ่อพันธุ์ปลา 2 ตัว
 - 3.2) ฉีดฮอร์โมนแม่พันธุ์ปลาตามน้ำหนักตัว โดยใช้ซูเปอร์เฟล็ค 2.5 ซีซี. : โมทีเลียม 1 เม็ด
 - 3.3) ฉีดฮอร์โมนพ่อพันธุ์ปลา 0.05 ซีซี./ตัว โดยใช้ซูเปอร์เฟล็ค 2.5 ซีซี. : โมทีเลียม 1 เม็ด
 - 3.4) ปลอ่ยพันธุ์ปลาลงในบ่อเพาะฟักครบ 12 ชั่วโมง นำพ่อ - แม่พันธุ์ปลาออก
 - 3.5) ปลอ่ยทิ้งไว้อีก 12 ชั่วโมง จะเริ่มมองเห็นลูกปลาตัวเล็กๆ ฟักออกจากไข่
 - 3.6) ลูกไข่แดงจะยุบใน 3 วัน จึงเริ่มให้อาหารลูกปลาด้วยไข่แดงต้มสุก
 - 3.7) วันที่ 5 ปลอ่ยปลาลงอนุบาลในบ่อดินให้อาหารด้วยไรแดง
 - 3.8) ครบ 2 สัปดาห์เริ่มให้อาหารเม็ดโปรตีน 40 %
 - 3.9) อายุ 25 - 30 วัน ปลาจะมีขนาด 5 เซนติเมตร พร้อมจำหน่ายได้

5. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรก็ตาม ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

เกษตรกรต้นแบบได้เข้าร่วมประชุมเชื่อมโยงคณะกรรมการเครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) และแปลงใหญ่ ระดับจังหวัด เพื่อร่วมรับฟังข้อมูลจากหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในการชี้แจงกิจกรรม งบประมาณ ตลอดจนพื้นที่ในการดำเนินงานของหน่วยงานนั้น ๆ ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการของแต่ละ ศพก. เพิ่มเติม

6. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรก็ตาม ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

ประชุมคณะกรรมการการดำเนินการระดับอำเภอ เครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ ปีละ 4 ครั้ง เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติงาน

ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

1. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตรมาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำการเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

1.1 แร่งบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

1) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำการเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

เกษตรกรส่วนใหญ่ในพื้นที่มีปลูกข้าวนาปีและข้าวนาปรังเป็นหลัก นอกจากนี้ยังมีการเพาะพันธุ์ปลาน้ำจืด เนื่องจากเป็นพื้นที่ในเขตชลประทานมีน้ำตลอดทั้งปี และปลาส่วนใหญ่เป็นปลาจำพวกปลาเกร็ด ได้แก่ ปลาดู ปลาตะเพียน ปลานวลจันทร์ ปลาอีสง ปลานิล ปลาหมอ เป็นต้น

การเพาะขยายพันธุ์ปลาน้ำจืดสามารถเพาะได้ตลอดทั้งปี และมีผู้เลี้ยงปลานอกพื้นที่เข้ามารับพันธุ์ปลา หรือมีพ่อค้าเร่เข้ามารับปลาไปจำหน่าย ปลาที่ผลิตในปัจจุบันราคาจำหน่ายจะตกประมาณตัวละ 5 - 30 สตางค์ (อายุ 2 - 3 เดือน)

2) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

การเพาะพันธุ์ปลาต้องอาศัยแรงงานและต้องมีความขยันเอาใจใส่ดูแลอย่างสม่ำเสมอ แรงงานมีความจำเป็นอย่างมากในขั้นตอนการช้อนตักปลาจากบ่อเลี้ยงขึ้นมาอย่างช้าๆ เพื่อรอการจำหน่าย ซึ่งแรงงานมีราคาแพงและขาดแคลน คนในพื้นที่ส่วนใหญ่จะทำงานเองในครอบครัว และบางคนก็มีการจ้างแรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงาน ดังนั้นจึงเกิดแนวคิดทำน้อยได้มาก ซึ่งเกษตรกรต้นแบบได้มีการศึกษาเรียนรู้จากหน่วยงานมหาวิทยาลัยและศูนย์เพาะเลี้ยงปลาของกรมประมง เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพันธุ์ปลาให้ได้ปริมาณเพิ่มขึ้น จากนั้นได้ศึกษาวิธีการเพาะพันธุ์ปลาแปลงเพศซึ่งเลี้ยงโตไวเป็นที่ต้องการของตลาด เช่น ปลานิลหมัน ปลาหมอแปลงเพศ และยังเพาะพันธุ์ปลาชนิดใหม่ๆ ด้วย เช่น ปลาเก็ดเหลือง ปลาเซียม ปลาเก็ดดำ ปลาชะโอน ซึ่งขายได้ราคาดีกว่าปลาน้ำจืดทั่วไป

ราคาพันธุ์ปลาทั่วไปที่จำหน่ายหน้าฟาร์มมีดังนี้ (ปลาตะเพียน นวนจันทร์ ยี่สก นิล)

- ลูกปลาเล็กราคาตัวละ 5 - 10 สตางค์
- ลูกปลาขนาด 2.5 เซนติเมตร ราคาตัวละ 20 สตางค์
- ลูกปลาขนาด 5 เซนติเมตร ราคาตัวละ 25 - 30 สตางค์

ราคาพันธุ์ปลาที่ผลิตใหม่

- ปลาชะโอน ขนาด 3 เซนติเมตร ราคาเริ่มต้นตัวละ 3 บาท
- ปลากาดำขนาด 2.5 เซนติเมตร ราคาตัวละ 50 สตางค์
- ปลากาดำขนาด 5 เซนติเมตร ราคาตัวละ 1 บาท
- ปลาหมอแปลงเพศ ราคาตัวละ 50 สตางค์ - 1 บาท

1.2 รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

1) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

ปรับเปลี่ยนชนิดพันธุ์ปลาที่จำหน่ายได้ราคาดีและยังมีการเพาะขยายน้อย เช่น ปลาหมอแปลงเพศ ปลากดคัง ปลากาดำ เป็นต้น และยังเรียนรู้เทคนิควิธีการเพาะพันธุ์ปลาชนิดใหม่อยู่เรื่อย ๆ เช่น ไปศึกษาวิธีการเพาะพันธุ์ปลาเนื้ออ่อนที่ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดหนองคาย ซึ่งขณะนี้กำลังเตรียมปล่อยออกจำหน่าย เช่น ปลาชะโอน

2) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

การเพาะขยายพันธุ์ปลาน้ำจืด (ปลาหมอแปลงเพศ)

- 2.1) การคัดเลือกพ่อแม่พันธุ์ปลาหมอไทย ขนาด 100 กรัม อายุ 1 ปี ที่มีความสมบูรณ์
- 2.2) เตรียมพ่อแม่พันธุ์โดยใช้สัดส่วน พ่อพันธุ์ 1 ส่วน : แม่พันธุ์ 3 ส่วน
- 2.3) กระตุ้นการตกไข่แม่พันธุ์และเตรียมความพร้อมของพ่อพันธุ์โดยใช้ฮอร์โมนซูเปอร์เฟค และโมทีเลียม ฉีด 1 ครั้ง
- 2.4) ปล่อยให้พ่อแม่พันธุ์ผสมพันธุ์กันเองตามธรรมชาติในบ่อเพาะ ทิ้งไว้ 5 - 6 ชั่วโมง แล้วนำพ่อแม่พันธุ์ปลาออกจากบ่อเพาะ
- 2.5) เตรียมโดยฮอร์โมนโดยใช้ 17 beta-estradiol จำนวน 1 กรัม ละลายใน ethyl alcohol 95 เปอร์เซ็นต์ จำนวน 1 ลิตร
- 2.6) นำไข่ปลาที่ได้จากการเพาะพันธุ์มาแช่ ในฮอร์โมนที่เตรียมไว้เป็นเวลา 4 วัน แล้วค่อยนำลูกปลาไปอนุบาลต่อในบ่อซีเมนต์

2.7) อนุบาลปลาต่ออีกประมาณ 2 เดือนก็พร้อมนำออกจำหน่ายได้

3) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินการปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ต้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

3.1) การคัดเลือกพ่อแม่พันธุ์ดี เช่น ลักษณะพ่อแม่พันธุ์ต้องมีลำตัวเพรียวยาว มีอวัยวะเพศเรียวยาว ลักษณะแม่พันธุ์ต้องมีท้องอูมเป่ง ช่องเพศสีแดงพอง

3.2) กระตุ้นการตกไข่แม่พันธุ์โดยใช้ฮอร์โมนซูเปอร์เฟคและโมทีเลียม ซูเปอร์เฟค 30 ไมโครกรัม/ กิโลกรัม และโมทีเลียม 5 มิลลิกรัม/กิโลกรัม

3.3) เตรียมความพร้อมของพ่อแม่พันธุ์โดยใช้ฮอร์โมนซูเปอร์เฟคและโมทีเลียม ซูเปอร์เฟค 15 ไมโครกรัม/กิโลกรัม และโมทีเลียม 5 มิลลิกรัม/กิโลกรัม

3.4) ปลอຍให้พ่อแม่พันธุ์ผสมพันธุ์แบบธรรมชาติในบ่อ ทิ้งไว้ 5-6 ชั่วโมง แล้วนำพ่อแม่พันธุ์ปลาออกจากบ่อ

3.5) เตรียมโดยฮอร์โมนโดยใช้ 17 beta-estradiol จำนวน 1 กรัม ละลายใน ethyl alcohol 95% จำนวน 1 ลิตร ฮอร์โมนมีความเข้มข้นเท่ากับ 1,000,000 ไมโครกรัมต่อลิตร เก็บไว้ในที่อุณหภูมิ 4 องศาเซลเซียส

3.6) นำไข่ปลาที่ได้จากการเพาะพันธุ์มาแช่ ในฮอร์โมนที่เตรียมไว้เป็นเวลา 4 วัน แล้วค่อยนำลูกปลาไปอนุบาลต่อในบ่อซีเมนต์

3.7) ให้อาหารปลา อายุลูกปลา 4 - 14 วัน ให้ไข่แดงต้มสุกบดละเอียดละลายน้ำ อายุ 14 - 28 วัน ให้อาหารประเภทไรแดงและปลาป่นผสมรำละเอียดอัตราส่วน 2 : 1 อายุ 28 - 56 วัน ให้อาหารสำเร็จรูปโปรตีน 40 เปอร์เซ็นต์ ระหว่างการอนุบาลตรวจสอบคุณภาพน้ำทุกๆ 14 วัน

2. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติม เพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

2.1 สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

1) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด 4 ชนิด ประกอบด้วย

1.1) มะขามเทศ พื้นที่ปลูกจำนวน 0-0-80 (ไร่-งาน-วา)

1.2) มะพร้าวแกง พื้นที่ปลูกจำนวน 0-0-50 (ไร่-งาน-วา)

1.3) มะพร้าวน้ำหอม พื้นที่ปลูกจำนวน 0-1-0 (ไร่-งาน-วา)

1.4 กล้วยน้ำว่า พื้นที่ปลูกจำนวน 0-1-0 (ไร่-งาน-วา)

2) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด 6 ชนิด ประกอบด้วย (ประมาณการณ์ รอบการผลิตในปี 2568)

- 2.1) ปลาหมอ จำนวน 2 บ่อ (รอบละ 30,000 ตัว จำนวน 6 รอบการผลิต/ปี)
- 2.2) ปลานิลแดง จำนวน 1 บ่อ (รอบละ 30,000 ตัว จำนวน 5 รอบการผลิต/ปี)
- 2.3) ปลากดเหลือง จำนวน 1 บ่อ (รอบละ 70,000 ตัว จำนวน 3 รอบการผลิต/ปี)
- 2.4) ปลาเก๋า จำนวน 1 บ่อ (รอบละ 70,000 ตัว จำนวน 1 รอบการผลิต/ปี)
- 2.5) ปลาชะโอน จำนวน 1 บ่อ (รอบละ 10,000 ตัว จำนวน 3 รอบการผลิต/ปี)
- 2.6) ปลาขาวสร้อย จำนวน 1 บ่อ (รอบละ 100,000 ตัว จำนวน 1 รอบการผลิต/ปี)

3) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด 4 ชนิด ประกอบด้วย

3.1) วัว จำนวน 5 (ตัว)

3.2) แพะ จำนวน 5 (ตัว)

3.3) ไก่บ้าน จำนวน 20 (ตัว)

3.4) เป็ด จำนวน 10 (ตัว)

4) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด - ชนิด

2.2 ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

1) สินค้า ปลาหมอแปลงเพศ มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

1.1) แม่พันธุ์ปลาหมอ จำนวน 100 กิโลกรัม เป็นเงิน 7,500 บาท/ไร่

1.2) พ่อพันธุ์ปลาหมอ จำนวน 30 กิโลกรัม เป็นเงิน 3,600 บาท/ไร่

1.3) ฮอโมน 17 เบต้า-เอสตราไดออล (17 beta-estradiol) 5 กรัม จำนวน 1 ขวด เป็นเงิน 2,500บาท/ไร่

1.4) โมทิเลียม จำนวน 5 กล่อง เป็นเงิน 1,000 บาท/ไร่

1.5) เมทิลแอลกอฮอล์ 95 % ขนาด 20 ลิตร จำนวน 2 ถัง เป็นเงิน 3,600 บาท/ไร่

1.6) ซุปเปอร์ฟอสฟอรัส จำนวน 1 ขวด เป็นเงิน 2,500 บาท/ไร่

1.7) หัวอาหารพ่อ-แม่พันธุ์ จำนวน 5 กระสอบ เป็นเงิน 3,100 บาท/ไร่

1.8) ปลาปน จำนวน 1 กระสอบ เป็นเงิน 2,000 บาท/ไร่

1.9) อาหารปลาอ่อน จำนวน 2 กล่อง เป็นเงิน 2,400 บาท/ไร่

1.10) รำอ่อน จำนวน 150 กิโลกรัม เป็นเงิน 1,800 บาท/ไร่

รวมต้นทุนการผลิต 30,000 บาท/ไร่

รายได้ 108,000 บาท/ไร่

2.3 รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

1) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน) ได้จากอะไรบ้าง

ระบุ : ลูกปลา

เฉลี่ยรายได้วันละ 500 บาท/วัน

2) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน) ได้จากอะไรบ้าง

ระบุ : -

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ - บาท/วัน

3) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน) ได้จากอะไรบ้าง

ระบุ : มะพร้าว

เฉลี่ยรายได้เดือนละ 1,250 บาท/เดือน

4) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน) ได้จากอะไรบ้าง

ระบุ : มะขามเทศ กล้วย วัว แพะ

เฉลี่ยรายได้ปีละ 46,000 บาท/ปี

2.4 ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

- 1) เกิดการสร้างอาชีพที่มั่นคงให้กับตนเองและครอบครัว
- 2) นอกจากจะเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้ผู้อื่นแล้ว ตนเองก็ต้องฝึกอบรมเพิ่มพูนทักษะความรู้ใหม่ ๆ ด้านอาชีพประมงด้วยเพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ
- 3) เกษตรผู้ที่มีความสนใจสามารถเข้ามาเรียนรู้การเพาะขยายพันธุ์ปลาชนิดใหม่และเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน
- 4) เป็นแปลงสาธิตให้นักศึกษาจากมหาวิทยาลัยขอนแก่น

3. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์

3.1 เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

1) การบริหารจัดการน้ำภายในฟาร์ม ไม่ปล่อยน้ำในบ่อลงสู่คลองสาธารณะ ขั้นตอนการฟักบ่อจะสูบน้ำมาเก็บในบ่อพักภายในฟาร์ม และนำน้ำกลับมาใช้อีกเมื่อปล่อยลูกปลาลงบ่ออนุบาล และเมื่อต้องตักลูกปลาเพื่อเตรียมขึ้นบ่อรอจำหน่ายก็สูบน้ำไปเก็บในบ่อพักกลับเช่นเดิม

2) การทำปุ๋ยหมักจากมูลสัตว์และเศษซากพืชในฟาร์ม สำหรับใช้ในแปลงปลูกพืชเพื่อเพิ่มธาตุอาหารและปรับปรุงบำรุงดิน ไม่ให้เกิดของเสียภายในฟาร์ม

3.2 ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

- 1) การหมุนเวียนน้ำใช้ภายในฟาร์ม ไม่มีการปล่อยน้ำเสียลงสู่คลองสาธารณะ
- 2) ผลิตปุ๋ยหมักใช้เองในฟาร์ม เป็นการอนุรักษ์ดิน
- 3) ช่วยลดการเผาเศษซากพืช ลดมลภาวะทางอากาศ

4. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

4.1 ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

4.1.1 มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

มีความเชี่ยวชาญในการเพาะขยายพันธุ์ปลาน้ำจืดชนิดปลาเกร็ด และศึกษาหาความรู้การเพาะขยายพันธุ์ปลาอยู่เสมอ

4.1.2 การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

1) ถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรทั่วไปที่สนใจ

2) เป็นแหล่งศึกษาดูงานให้นักศึกษาจากมหาวิทยาลัย

3) เป็นสถานที่ฝึกอบรมและศึกษาดูงานของหน่วยงานราชการ ถ่ายทอดความรู้ด้านการ

เพาะพันธุ์ปลา ด้านการจัดทำบัญชีครัวเรือน

4.1.3 การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

มีเกษตรกรเข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการเพาะขยายพันธุ์ปลาชนิดใหม่ เช่น ปลาชะโอน ปลาเก๋า และ การเลี้ยงแพะ

4.1.4 การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

เป็นแหล่งความรู้ด้านประมง การจัดทำบัญชีครัวเรือน การขยายพันธุ์พืช การบริหารจัดการน้ำ การอนุรักษ์ดิน

4.1.5 การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

มี Face book ประชาสัมพันธ์งาน การเข้าประชุมการมีส่วนร่วมในชุมชน สร้างเครือข่ายที่ประสบความสำเร็จร่วมกัน

4.1.6 การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

เกษตรกรในพื้นที่ที่เข้ามาศึกษาได้ประสบความสำเร็จ เช่น บุญโฮมฟาร์ม หมู่ 1 ตำบลยางน้อย ได้ทำการผลิตปลาหมอ

4.1.7 บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

- 1) เป็นต้นแบบให้แก่เกษตรกรในชุมชน
- 2) มีจิตอาสาเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม
- 3) มีความเป็นผู้นำในด้านการพัฒนาอาชีพ เรียนรู้ทักษะสิ่งใหม่ ๆ แล้วนำไปปฏิบัติจนประสบความสำเร็จในอาชีพ แล้วจึงค่อยถ่ายทอดทักษะให้ผู้อื่นได้
- 4) เป็นตัวแทนเข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการ ศพก.ระดับอำเภอ และระดับจังหวัด เพื่อพัฒนางานด้านการเกษตร ร่วมกับคณะกรรมการแปลงใหญ่

4.2 ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

4.2.1 ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน

การได้มีส่วนร่วมกับเกษตรกรที่เข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ใน ศพก. เกิดการพัฒนาร่วมกัน สร้างคุณค่าแก่ตนเองและผู้อื่น รู้สึกเป็นเกียรติที่ได้มีส่วนช่วยเหลือเพื่อนเกษตรกรให้ประสบความสำเร็จในอาชีพ และสร้างแรงกระตุ้นให้ผู้ที่ต้องการเรียนรู้สร้างโอกาสก้าวหน้าอาชีพด้านการเกษตร สร้างอาชีพที่มีรายได้ที่มั่นคงและยั่งยืนแก่ตนเองและครอบครัว

4.2.2 ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

- 1) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ
 - เป็นประธานสหกรณ์ผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดตำบลยางน้อย
 - เป็นผู้มิจิตอาสาในการพัฒนาหมู่บ้าน ทำความสะอาดหมู่บ้าน
 - การเข้าร่วมในการประชุมของหมู่บ้านตามวาระต่าง ๆ
 - มีใจเปิดกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่น ยอมรับเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อนำมาถ่ายทอด
- 2) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม
 - เสียสละเวลาส่วนตนเพื่อเข้าร่วมประชุมของอำเภอและจังหวัด
 - เสียสละพื้นที่เพื่อเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้แก่ผู้ที่สนใจ
 - มิจิตอาสาในการเป็นวิทยากรในการอบรม เสียสละเวลาส่วนตนเพื่อส่วนรวม

5. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

เกษตรกรต้องมีการปรับเปลี่ยนตนเองอยู่เสมอ การทำการเกษตรแต่ละปีไม่มีความแน่นอน ทั้งสภาพอากาศ สิ่งแวดล้อม ภาวะการณ์ตลาดที่แปรเปลี่ยนไปในแต่ละปี ดังนั้นอย่างยึดติดกับการทำสิ่งเดิม ๆ ต้องเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ อยู่ตลอด “การเกษตรจะต้องทำการผลิตแบบทำน้อยได้มาก” ผลผลิตปลูกปลาที่มีมูลค่าสูง เป็นที่ต้องการของตลาด สร้างตลาดปลาชนิดใหม่ที่ยังไม่มีการผลิตในพื้นที่

ส่วนที่ 4 ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียนผู้

1. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

สำนักงานเกษตรอำเภอโกสุมพิสัย

1) นางสาวยุวี ละโพธิ์	ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
2) นางสาวจริยา ทองอุทุม	ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
3) นางสาวพาขวัญ วรรณประเสริฐ	ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
4) นางสาวกานติมา เวฬุวาปี	ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

สำนักงานเกษตรจังหวัดมหาสารคาม

2. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

ลงพื้นที่เพื่อพูดคุยสัมภาษณ์เกษตรกร ตามแบบรายงานถอดบทเรียน จัดทำแบบรายงานและให้เกษตรกรตรวจสอบข้อมูลก่อน

3. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

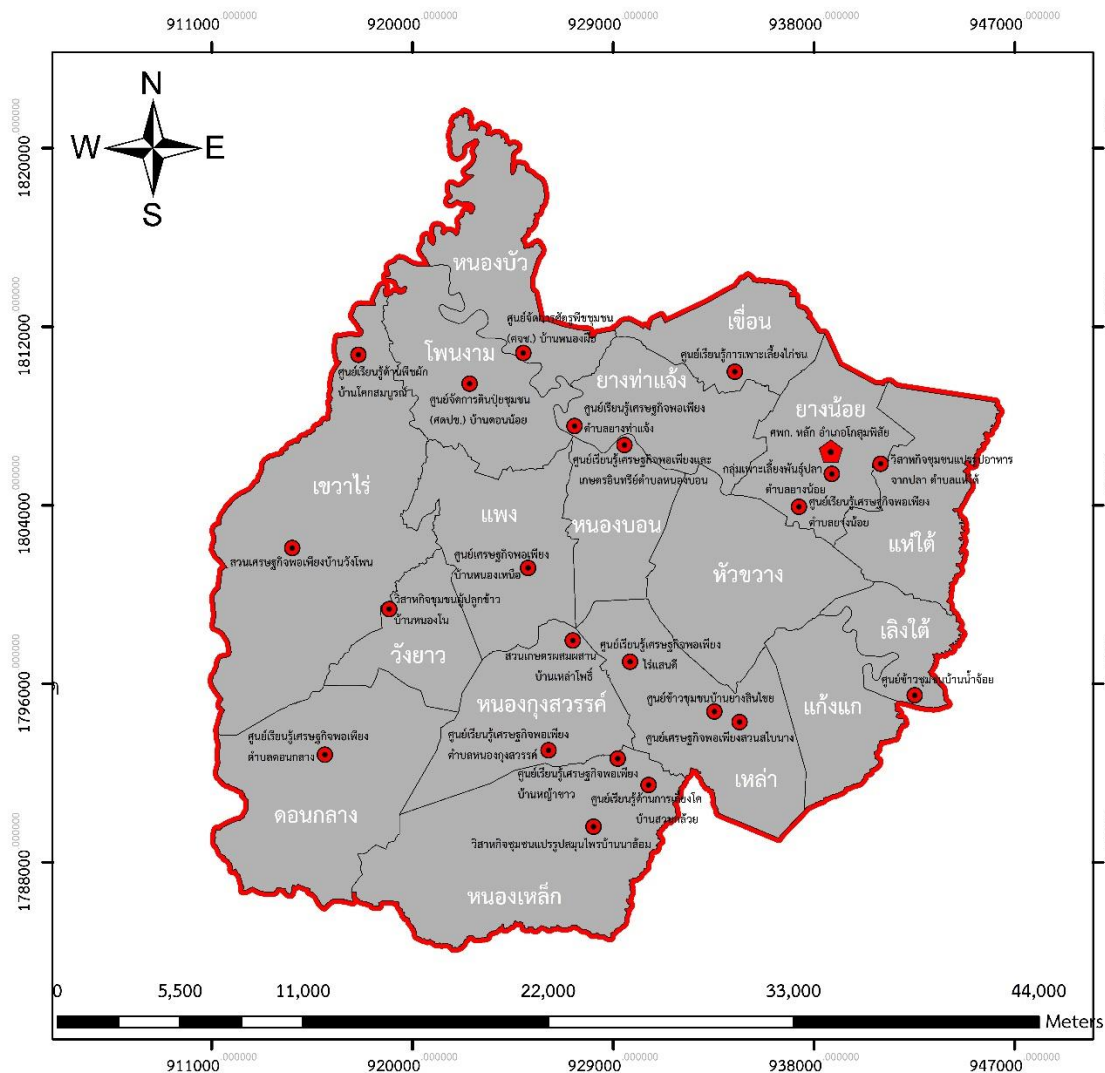
ช่วงการถอดบทเรียนการเก็บรูปภาพประกอบบางกิจกรรมยังไม่ครบ เนื่องจากยังไม่ใช้เวลาที่เพาะพันธุ์ปลาชนิดนั้น

*** หมายเหตุ 1. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

2. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และ ศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของ ศพก.

ภาคผนวก

แผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และ ศพก. เครือข่าย อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

คำอธิบายสัญลักษณ์

- ขอบเขตอำเภอ
 - ขอบเขตตำบล
 - ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร
อำเภอโกสุมพิสัย (ศพก. หลัก)
 - ศูนย์เครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต
สินค้าเกษตร อำเภอโกสุมพิสัย (ศพก. เครือข่าย)

ภาพกิจกรรม

ภาพกิจกรรม

อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ประจำปีงบประมาณ 2568

จุดเด่น 1. การเพาะพันธุ์ปลาน้ำจืดชนิดต่าง ๆ 2. ปลาหม่อแปลงเพศ

กิจกรรม	ปริมาณ	หน่วย	งบประมาณ	ระยะเวลา												หมายเหตุ
				ต.ค. 67	พ.ย. 67	ธ.ค. 67	ม.ค. 68	ก.พ. 68	มี.ค. 68	เม.ย. 68	พ.ค. 68	มิ.ย. 68	ก.ค. 68	ส.ค. 68	ก.ย. 68	
1. การเตรียมการ																
- ประชุมหารือคณะกรรมการ ศพก. และเครือข่าย					←→											
- ร่วมกันวิเคราะห์เพื่อการพัฒนา ศพก.					←→											
- กำหนดแนวทางการพัฒนาและแผนการดำเนินงาน						←→										
- พัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้						←→										
2. การพัฒนาศักยภาพ ศพก.																
2.1 ประเมินศักยภาพ ศพก. หลัก	1	ศูนย์	1,500			←→										
- จัดทำแบบเสนอขอรับการจัดสรรงบประมาณ	1	ศูนย์	7,815				←→									
2.2 การปรับปรุงฐานเรียนรู้													←→			
- พัฒนาศูนย์เรียนรู้ด้านบัญชี (สื่อการสอน Smart Me)	1	ศูนย์	-			←										สตส.
- สนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ ด้านประมง (ศพก.หลัก)	1	ศูนย์	2,500			←										ปม.
2.3 การปรับปรุงแปลงเรียนรู้													←→			
2.4 การปรับปรุง/จัดทำ/ข้อมูลประจำ ศพก.																
- ข้อมูลพื้นฐานชุมชน													←→			
- ข้อมูลวิชาการ / ข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตร													←→			
2.5 พัฒนาศูนย์เครือข่าย	1	ศูนย์	6,400				←									
- คัดเลือก/รับรองศูนย์เครือข่าย							←				→					
- วิเคราะห์ศูนย์เครือข่าย							←									

กิจกรรม	ปริมาณ	หน่วย	งบประมาณ	ระยะเวลา												หมายเหตุ	
				ต.ค. 67	พ.ย. 67	ธ.ค. 67	ม.ค. 68	ก.พ. 68	มี.ค. 68	เม.ย. 68	พ.ค. 68	มิ.ย. 68	ก.ค. 68	ส.ค. 68	ก.ย. 68		
- ยกระดับเครือข่าย ศวก. ด้านประมง	1	ศูนย์	12,000		←										→		ปม.
2.6 คณะกรรมการ ศวก.																	
- ประชุมคณะกรรมการ ศวก.																	
* ระดับอำเภอ (4 ครั้ง)	10	ราย	4,000				↔ 9 (1)		↔ 19 (2)		↔ 20 (3)			↔ 15 (4)			
* ระดับจังหวัด (4 ครั้ง)	2	ราย	-				↔ 6 (1)		↔ 11 (2)		↔ 15 (3)		↔ 24 (4)				
- ติดตามผลการเปลี่ยนแปลงหลังผ่านการถ่ายทอดเทคโนโลยี						←										→	
2.7 ถอดบทเรียน ศวก. หลัก	1	ศูนย์	2,500								←		→				
2.8 พัฒนาครูบัญชี ประจำ ศวก. หลัก						←										→	สดส.
2.9 คัดเลือก ศวก. เครือข่าย ดีเด่น ด้านปศุสัตว์				←									→				ปศ.
3. การให้บริการของ ศวก.																	
3.1 การให้บริการข้อมูล ข่าวสาร				←												→	
3.2 การให้บริการด้านการเกษตร				←												→	
3.3 การแก้ปัญหาและรับเรื่องร้องเรียน				←												→	
4. การอบรมเกษตรกร																	

กิจกรรม	ปริมาณ	หน่วย	งบประมาณ	ระยะเวลา												หมายเหตุ	
				ต.ค. 67	พ.ย. 67	ธ.ค. 67	ม.ค. 68	ก.พ. 68	มี.ค. 68	เม.ย. 68	พ.ค. 68	มิ.ย. 68	ก.ค. 68	ส.ค. 68	ก.ย. 68		
6. ติดตามประเมินผลและรายงาน	-	-	720														
6.1 การรายงานความก้าวหน้า	12	ครั้ง	-	←												→	ทุกวันที่ 25 ของเดือน
6.2 สรุปผลการดำเนินงาน													←	→			